

(i) Printed Pages : 7] Roll No.

(ii) Questions : 9+9+9] Sub. Code :

2	6	7	1
---	---	---	---

Exam. Code :

0	3	0	9
---	---	---	---

Master of Arts 3rd Semester Examination

1127

ECONOMICS

(Opt. (ii) : Economics of Industry-I)

Paper : MAECO-303 & 304

(In All Mediums)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Note :- Attempt *five* questions in all, selecting *one* from each Unit). Question No. 1 is compulsory.

1. Attempt any *ten* of the following short answer type questions :

- (i) Barriers to entry
- (ii) Types of mergers
- (iii) Characteristics of modern corporation
- (iv) Objective of Marris' model
- (v) Alternatives of profit maximization

NA-368

(1)

Turn Over

- (vi) Growth of market and sellers' concentration
- (vii) Contestable markets
- (viii) Allocative efficiency
- (ix) Monopoly power
- (x) Passive owners
- (xi) Limit pricing strategy
- (xii) Productive efficiency
- (xiii) Rivalry
- (xiv) Conditions favouring collusion among firms
- (xv) Measures of profitability 10×2=20

Unit-I

2. Critically discuss Williamson's model on managerial discretion. 15
3. "In an industrial enterprise as size increases, ownership tends to get separated from control." Discuss. 15

Unit-II

4. Discuss different measures of sellers' concentration and explain how HHI index is the best measure ? 15
5. What are the incentives for firms to merge ? Discuss how different type of mergers explain sellers' concentration ? 15

Unit-III

6. Why do firms advertise ? How does it affect the market structure ? 15
7. Elaborate on the role of R&D and its relationship with market structure. 15

Unit-IV

8. Define sub-optimal capacity and the factors explaining it. 15
9. Profitability of a firm depends on the market structure. Explain. 15

हिन्दी माध्यम

नोट :- प्रत्येक इकाई से एक प्रश्न चुनते हुए कुल पाँच प्रश्न कीजिए।
प्रश्न नं. 1 अनिवार्य है।

1. किन्हीं दस लघु उत्तरीय प्रश्नों के उत्तर दीजिए :

- (i) प्रवेश के लिए बाधा
- (ii) विलय के प्रकार
- (iii) आधुनिक निगम की विशेषताएँ
- (iv) मैरिस के मॉडल का उद्देश्य
- (v) लाभ को अधिकतम करने के विकल्प
- (vi) बाजार तथा विक्रेताओं की एकाग्रता की वृद्धि
- (vii) प्रतियोगी बाजार
- (viii) आवंटन दक्षता
- (ix) एकाधिकारी शक्ति
- (x) निष्क्रिय मालिक
- (xi) सीमा मूल्य निर्धारण रणनीति
- (xii) उत्पादकता क्षमता
- (xiii) विरोध
- (xiv) फर्मों में दुरभिसंधि के पक्ष में स्थितियाँ
- (xv) लाभदायकता का मापन

10×2=20

इकाई-I

2. प्रबन्धकीय निर्णय पर विलियमसन मॉडल का आलोचनात्मक वर्णन कीजिए।

15

3. "एक औद्योगिक एण्टरप्राइज में आकार बढ़ने के साथ-साथ स्वामित्व नियंत्रण की प्रवृत्ति अलग होती जाती है।" वर्णन कीजिए। 15

इकाई-II

4. विक्रेता की एकाग्रता के विभिन्न मापनों का वर्णन कीजिए तथा बताइए कि HHI निर्देशांक सर्वोत्तम मापक कैसे हैं ? 15
5. फर्म के विलय के कौन-कौनसे प्रोत्साहन हैं ? बताइए कि किस प्रकार के विलेय विक्रेता एकाग्रता की व्याख्या करते हैं ? 15

इकाई-III

6. फर्मों विज्ञापन क्यों करती हैं ? यह बाजार की संरचना को कैसे प्रभावित करती हैं ? 15
7. R तथा D की भूमिका को विस्तार से समझाइए तथा बाजार संरचना से इसके संबंधों का वर्णन कीजिए। 15

इकाई-IV

8. उपानुकूलतम क्षमता की परिभाषा दीजिए तथा इसकी व्याख्या करने वाले कारकों का वर्णन कीजिए। 15
9. एक फर्म की लाभदायकता बाजार संरचना पर निर्भर होती है। वर्णन कीजिए। 15

ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਧਿਅਮ

ਨੋਟ :- ਹਰ ਇੱਕ ਇਕਾਈ ਤੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਚੁਣਦੇ ਹੋਏ ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ । ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ : 1 ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ।

1. ਕਿਸੇ ਦਸ ਲਘੂ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦਿਓ :

- (i) ਪਰਵੇਸ਼ ਲਈ ਅੜਚਨ
- (ii) ਵਿਲੀਨਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਰ
- (iii) ਆਧੁਨਿਕ ਨਿਗਮ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ
- (iv) ਮੈਰਿਸ ਦੇ ਮਾਡਲ ਦਾ ਉਦੇਸ਼
- (v) ਲਾਭ ਨੂੰ ਅਧਿਕਤਮ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਕਲਪ
- (vi) ਬਾਜ਼ਾਰ ਅਤੇ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੀਆਂ ਇਕਾਗਰਤਾ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ
- (vii) ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਬਾਜ਼ਾਰ
- (viii) ਵੰਡ ਯੋਗਤਾ
- (ix) ਏਕਾਧਿਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ
- (x) ਅਕਰਮਿਕ ਮਾਲਿਕ
- (xi) ਸੀਮਾ ਮੁੱਲ ਨਿਰਧਾਰਣ ਰਣਨੀਤੀ
- (xii) ਉਤਪਾਦਕ ਸਮਰੱਥਾ
- (xiii) ਵਿਰੋਧ
- (xiv) ਫਰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਗੱਠਜੋੜ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤੀਆਂ
- (xv) ਲਾਭ ਦਾ ਮਾਪ

10×2=20

ਇਕਾਈ-I

2. ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਫ਼ੈਸਲੇ ਉੱਤੇ ਵਿਲਿਅਮਸਨ ਮਾਡਲ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਵਰਣਨ ਕਰੋ । 15
3. “ਇੱਕ ਉਦਯੋਗਿਕ ਇੰਟਰਪ੍ਰਾਇਜ਼ ਵਿੱਚ ਸਰੂਪ ਵਧਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਵਾਮੀਤਵ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਵਿਭਿੰਨ ਹੁੰਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।” ਵਰਣਨ ਕਰੋ । 15

ਇਕਾਈ-II

4. ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੀ ਇਕਾਗਰਤਾ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਮਾਪਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ ਅਤੇ ਦੱਸੋ ਕਿ HHI ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂਕ ਸਰਵੋਤਮ ਮਾਪ ਕਿਵੇਂ ਹੈ ? 15
5. ਫਰਮ ਦੇ ਵਿਲੇ ਦੇ ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ ਹਨ ? ਦੱਸੋ ਕਿ ਕਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਲੇ ਵਿਕਰੇਤਾ ਇਕਾਗਰਤਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹਨ ? 15

ਇਕਾਈ-III

6. ਫਰਮ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਕਿਉਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ? ਇਹ ਬਾਜ਼ਾਰ ਦੀ ਸੰਰਚਨਾ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ? 15
7. R ਅਤੇ D ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਸਮਝਾਓ ਅਤੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਸੰਰਚਨਾ ਤੋਂ ਇਸ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ । 15

ਇਕਾਈ-IV

8. ਉਪਾਨੁਕੂਲਤਮ ਸਮਰੱਥਾ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਓ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਰਕਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ । 15
9. ਇੱਕ ਫਰਮ ਦੀ ਲਾਭਦਾਇਕਤਾ ਬਾਜ਼ਾਰ ਸੰਰਚਨਾ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ । ਵਰਣਨ ਕਰੋ । 15